

Megjelen hetenkint kétszer
szerda és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Újhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.
Nyilattérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

dr. Perényi József
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona félévre 5 kor.
negyedévre 2.50 kor.

— Egyes szám ára 10 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetés-
termékért szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár-
kedvezmény.

Alkotmány biztosítékok.

Írta: Dr. Szirmay István.

— aug. 1.

I.

Andrássy Gyula gróf a bel-
ügyi tárca költségvetésének tár-
gyalása során újból felszínre
hozta az alkotmány biztosításá-
nak kérdését.

Azóta e kérdés napi renden
van és — amint a belügymi-
niszter érdekes és értékes nyi-
latkozataiból megtudtuk — őszre
egy ankétot fog összehívni, mely
az ide vonatkozó javaslatokat
részletesen fogja tárgyalni, meg-
vitatni és kidolgozni.

Jól esett hallani ezt a nyi-
latkozatot és őszinte örömmel
üdvözljük érte Andrássy Gyu-
lát.

A szertelen nemzetiségi pa-
naszokkal elárasztott és külön-
ben is nyomott, szürke levegőjű
budget tárgyalás során ez volt
az első miniszteri nyilatkozat,
melyből újra kisarjadt a remény-
ség, hogy mégem hiába vettük
fel a küzdelmet az alkotmány-
ellenes törekvésekkel szemben;
hogy a nemzeti érzés fellendülé-
sének lesz kézzelfogható eredmé-
nye is.

Mert lesz, ha Andrássy Gyula
ezt egyszer megígérte. Mióta ez
a férfi a nemzeti törekvések
táborához csatlakozott, megtanul-
tuk, hogy az ő szava, az ő ígé-
rete nem frázis; nem a népsze-

rűséggel való kacérkodás; nem
a siker változó kilátásaihoz sza-
bott ingadozó felfogás óvatos
nyilatkozata, — élesre köszörül-
ve a kétértelműség köszörűjén, —
hanem egyenes, becsületes és
őszinte beszéd, melynek alapja
a meggyőződés, vezérlő gondo-
lata a felösmert igazság erejébe
vetett hit, melynek győzni, életre
válni kell.

Sokan vagyunk, akik nemzeti
ellentállásunk még eddig meg
nem irt történetéből köztudo-
másra jutott tények nyomán azt
a meggyőződést merítettük, hogy
azok között a férfiak között,
kiknek kezeibe sorsunkat olyan
erős bizodalommal tettük le,
meggyőződésében a legerősebb,
kitartásában a leghajthatatlanabb
éppen Andrássy Gyula volt. Az
áprilisi megegyezés titkaiból is
az szivárgott ki, hogy Windis-
grätz híres mondását Andrássy
öltöztette új formába, ismételt
kijelentve: „Über Darabonten
unterhandle ich nicht.“ „A da-
rabontoknak nincs kegyelem!“
(Nem is rajta mult, ha a nemzet
megvetése nem sujhatta ezeket
teljes erejével.)

Mindezek nyomán tehát én
erős hittel bizom benne, hogy ha
Andrássy Gyula azt ígérte a
nemzetnek, hogy az alkotmány-
megerősítésére annyi biztosíté-
kot fog összehordani, amennyit
csak bír: akkor Andrássy Gyula
őszintén, komolyan és becsülete-

sen akarja alkotmányunknak meg-
szilárdítását. Sőt, miután ezt az
ígéretet Andrássy Gyula a bel-
ügyminiszter tette, azt a magya-
rázatot kell nyilatkozatához fű-
zünk, hogy az alkotmány ellenes
kormányzás lehetőségének komoly
kizárása az áprilisi megegyezés-
nek bizonyára egyik lényeges
feltétele.

Nem lehet máskép. Arra gr.
Andrássy Gyula nem kapható,
hogy az alkotmánybiztosítás cse-
ngő jelszava alatt értéktelen és
kicsinyes félreindulásokkal, tet-
szetősnek látszó külsőségekkel
akarja elámitani a nemzetet. Azt
pedig, hogy mit ért Andrássy
Gyula alkotmányos kormányzás
alatt, igen jól tudjuk mindannyian.
Épen most van az évfordulója
annak, hogy Andrássy a „Buda-
pesti Hirlap“ hasábjain izekre
szedte szét Kristóffy és Lányi
hamis tanítását az alkotmányos
és törvényes kormányzásról. —
Friss és élénk emlékezetünkben
van minden szava.

Tudjuk, hogy az ő — igazán
plastikus szépséggel kifejtett
gondolatmenetének — egyik sark-
tetele az: alkotmányosan kormá-
nyozni csak a nemzettel egyet-
értőleg lehet.

Az alkotmány biztosítását célzó
intézményeknek tehát ezt a célt
kell szolgálniok. Más szóval: oly
biztosítékokat kell keresnünk,
melyek alkalmasak arra, hogy
a nemzet akaratával szemben

való kormányzást lehetlenné
tegyék.

Ilyen biztosítékokat — az ed-
dig nyilvánosságra jutott terve-
zések szerint — első sorban az
önkormányzat megerősítése által re-
mél találni Andrássy.

Elégséges-e a kitűzött cél
érdekében az önkormányzat meg-
erősítése és nincsenek-e még más
eszközök is, melyek sikerrel
szolgálhatnák ezt a célt, — pró-
báljunk e felett egy kicsit el-
mélkedni.

A hegyaljai szőlők állapota.

Szakértői vizsgálat a hegyaljai szőlőkben.

A Hegyalja szőlőbirtokosai kö-
rében nem csekély elkedvetlenedést,
sőt mondhatni ijedelmet okozott az
új telepítésű szőlőkben ez év tava-
sán észlelt szőlő-betegség, melyet
sokan újabb filoxera pusztításnak,
sokan egy ujonnan fellépett, még is-
meretlen de nagy veszedelemmel fe-
nyegető szőlővésznek tulajdonítottak.
A földmivelésügyi miniszter szakkö-
zeget küldött ki a baj megvizsgálá-
sára, kinek tudományos alapon vég-
zett kutatásai eredményét ismertetjük
az alábbiakban.

A fejlődés tekintetében vissza-
esett területeken a tőkék törpe lom-
buak, hajtásaik csalánosodtak, fodro-
sodott levelűek, vagy egyáltalán ki
sem hajtottak. Egyik-másik kisebb
folton a lomsárgulás (clorosis) tü-
nete is mutatkozott.

A töke visszaesés ilyen egyforma
jelenségei első látásra azt mutatják,
hogy nem a földfeletti szervek vala-

bajok, csusz és köszvényes bántalmak-
nál.

Ez a fűrdő ezelőtt a Szirmayak
bényei uradalomához tartozott. A mult
század 80-as éveiben azonban Wald-
both Frigyes báró birtokába ment át,
aki azóta sokat tett e fűrdő kibőví-
tése, kényelmesebbé tétele körül.
Nagy kiterjedésű fenyőerdőket ültet-
tetett, melyek idővel a fűrdő értékét
sokszorososan emelni fogják.

A fűrdő különben most is a
környékbeli társas gyülekezéseknek
igen alkalmas pontja. Itt szokta az
előkelőbb osztály a vasárnap délutánt
kellemesen eltölteni. Van két jó ven-
dégloje. Az egyikben Bock Imre,
sátoraljaújhelyi vendéglős látja el a
vendégeket izletes ételekkel és kitűnő
italokkal, a másik az izraelita pol-
gártársaknak kóser ételekkel szolgál.
Van olvasó terem, könyvtár és billi-
árdozó asztal. Van orvos, gyógyszer-
tár, posta és jeles cigányzene kar is,
a telefon sem hiányzik.

A fűrdőközönség gyakran társas
kirándulást tesz a közeli hegyfokokra,
ahonnan az Alföld végtelen rónája
tárul a szemlélő elé. Látja, amint a
Bodrog és Tisza kanyargós fehér
szalagja húzódik a zöld rónán át a
tokaji hegy felé, mintha e nektárt

A ZEMPLÉN TÁRCÁJA.

Erdőbénye fűrdő.

A „Zemplén“ számára írta: Lebovics Izsák.

Hazánk különféle összetételű ásványvizekben rendkívül gazdag; any-
nyira, hogy az eddigelé ismert ásvá-
nyos forrásokat fölösleges is volna
mind gyógyfűrdőkké kifejleszteni. —
Vannak már eddig is kiváló szép és
jóhírű fűrdők, klimatikus gyógyhe-
lyeink, melyek nemcsak, hogy telje-
sen nélkülözhetővé teszik a külföldi
rémdrága fűrdőket, hanem azokat
sok tekintetben, mint pl. a szliácsi,
vichnyei, algyógyi vasas hévizeink
ritkasága által fölül is mulják.

Figyelemre méltók speciális ve-
gyi összetételüknél fogva a parádi és
erdőbényei vasgálicos, timsós forrá-
sok is.

Ez utóbbiról, mint Zemplén vár-
megye egyedüli gyógy- és üdülő he-
lyéről kívánok egyuttal így: pro domo,
szólani, hogy e rövid ismertetésem
által talán több érdeklődést, több
vonzódást keltenék e lokális fűrdő
iránt.

A lizkatolesvai, úgy szinte az
erdőbényei vasuti állomásoknál ren-
desen 2—2 bérkocsi áll az érkező
fűrdővendégek rendelkezésére, hogy
az innen egy órányira eső erdőbé-
nyei fűrdőbe kiszállhassanak. Ez az
ut már maga is nagyon szép és kel-
lemes benyomást tesz az utasra.
Szezilongtól a fűrdői letérőig gyö-
nyörű szőlők és gyümölcsösök szegé-
lyezik két oldalt a hosszú tágas völ-
gyet. A fűrdői letérőben azonban
hegyszorosok közé jutunk, ahol a
nap délután 3—4 között már nem
látható többé és így hűvös árnyék-
ban értünk az illatos lucfenyőktől
szegélyezett sima uton célunk vég-
pontjához.

Amint megérkeztünk, Vasita in-
spektor urnak azonnal bemutatkoz-
tunk, ki a legnagyobb előzékenysé-
ggel lakásra vezetett és kényelmünk-
ről gondoskodott.

Első sétánkon megtekintettük az
épületeket. Van itt 3 egyemeletes, 6
földszintes ház és egy kápolna.

Az emeletes házak szép balko-
nos modern stílusú épületek, ezekben
és még két földszintes épületben van
vagy 85 lakószoba a fűrdővendégek
számára berendezve. Az emeletes há-
zak szorosan a hegyekhez épültek,

annyira, hogy az emeletek lakói a
folyosókról ráléphetnek a hegyi utakra
és onnan minden reggel kényelme-
sen megethetik a hegyi sétákat.

A fűrdő helyiség szél és pormen-
tes hosszukás völgyben, a tengerszi-
ne felett 237 m. magasságban feks-
zik. Észak felől hegyektől zárva.

A tulajdonképeni fűrdői berende-
zést is megnéztük.

Van összesen 20 kabin, mind
elég tágas és világos. Legtöbb a
porcellán és vörösréz kád, más fém
az erős vizet ki nem állaná. A tisz-
taság mintaszerű. A külön berende-
zett hidegvíz gyógyintézet szintén
figyelemre méltó a legújabb higvéni-
kus berendezésénél fogva.

Innen a forráshoz indultunk. Ez
tulajdonképen nem egy, hanem több
forrás egy régi akna üregében. Ez
az akna még a mult század 50-es
éveiben vas és kénbánya volt. Még
most is láthatók az aknában az ugy-
nevezett tölgyfa ácsolatok, melyek
e hosszú időn át sem korhadtak el
a gálicköves vízben. Ezt a vizet hasz-
nálják rendszeren fűrdéshez; ivása
azonban csak külön orvosi rendelés
mellett van megengedve. A fűrdők
kitűnő hatásuaknak bizonyultak női

MIM

A LEGBIZTOSABB POLOSKAIRTÓ
Kapható: *Hrabéczy Kálmán* drogeriájában Sátoraljaújhely.

mely infectios betegsége, hanem a földalatti szervek bántalmazottságából eredő életrendi zavar idézte elő a lombzat beteges, satnya fejlődését.

A tömegesen fellépő egyforma jelenségek valamely általánosan pusztító azonos bántalomra engednek következtetni s a birtokosság tényleg csaknem kizárólag a múlt évi nagy szárazságnak tudja be a szőlők ez ideji tömeges pusztulását.

Teljesen figyelmen kívül hagyják azt a jelenséget, hogy a napsütés és a meleg egyformán ért minden területet, minden tőkét s hogy a jól kezelt, gondosan megművelt területeken vagy bizonyos kisebb, egészségesebb tőke csoportokban a múlt évi szárazság dacára igen szép, szinte buja növése a tőkék fejlődése.

Hogy az egész Hegyalján jelzett általános visszaesés okairól és kiterjedéséről helyes fogalmat alkothasson, háromszáznál több szőlőt járt be a miniszteri kiküldött; ezek közül mindazokat, hol a talajban, művelésben vagy telepítésben valamely különbség révén esetleg más bántalom jelenlétét lehetett feltételezni, alapos vizsgálat alá vette.

Tállya község határában mintegy 15-20%-a pusztult el a szőlőknek.

A mádi szőlők visszaesése nem olyan tömeges és általános jellegű mint a tállyai szőlők. A visszaesés, illetve pusztulás egyes különálló tőkéknek, vagy inkább kisebb tőke csoportokon jelenik meg s mintegy 10-15%-át teheti ki az egész területnek.

A toronyai szőlők közül az oltvány területeken nagyon elszórtan alig 3-5%-ot tesz ki a pusztulás, míg a szénkéneggel gyéritésre berendezett nyirok talaju 60-70%-a pusztuló.

A Sátoraljaujhely határában levő oltvány szőlők pusztulása ismét egészen általános jellegű s a megvizsgált területeken mintegy 50-60%-a pusztult ki a tőkének.

Tokaj község határában lévő, szénkéneggel fentartott szőlők között egy-két rendszeren kezelt szőlő kivételével általános visszaesés észleltetett, mely az egész területnek mintegy 60-70 százaléka terjed.

A Tarcal község határában levő gyéritésre berendezett szőlőkben szintén nagyfokú visszaesés van, mely azonban nem olyan mérvű mint a Tokaj határában levő; átlag az egész területnek 20-30 százaléka terjed.

Bár a visszaesés külső képe a különböző területeken azonos, elő-

idéző okai mint ahogy az a vizsgálati adatokból kitűnik, a mivelési mód és telepítési eljárások szerint változik. Az oltványokkal telepített Tállya, Mád és sátoraljaujhelyi határban az idősebb 8-10 éves oltványtőkék és a fiatal 2-3 éves újabb telepítések vagy pótlás zöldoltványok pusztulását más-más bántalmak idézték elő, ugyszintén a szénkénegre berendezett Tokaj, Toronya és Tarcal határában fekvő szőlőterületek pusztulásának sem egészen azonosak az okai.

Az idősebb oltványtőkék tömeges pusztulása még az 1903-1904. téli fagybántalomra vezethető vissza.

A téli fagytól bántalmazott 1904-1905. évben satnyuló tőkék pótlása, illetve lábra állítása helyett a termelők legnagyobb része a gyengén hajtó fagyott oltványtőkékét egyszerűen ledöntötte s az így európai tőkére alakított területeket, a kötött nyirok talajban a múlt évi száraz nyáron elszaporodott filoxera bántalom azután teljesen kipusztította.

Az idősebb oltványtőkékben észlelhető tömeges pusztulás tehát már nem oltványpusztulás, hanem ezeknek a nemesre homlitott európai tőkéknek a kipusztulása folytán állott be.

Ez a nemesre homlitás az egész Tokaj-Hegyalján általánosan el van terjedve. Alig akad egy-két oltványtőke, ahol a pusztuló oltványokat oltványval pótolnák, inkább a kényelmesebb s rövid idő alatt termést adó eljárás, a nemesre homlitáshoz fordulnak. Szem elől tévesztik azt, hogy így egy, esetleg két évi kis termés hozamnak feláldozzák az oly nagy fáradsággal, gondval telepített egész szőlőterületet. Mert az ilyen nemesre döntött oltványtőke nem oltványtőke többé, hanem európai tőke, melynek élettartama a filoxera pusztítása folytán legfeljebb egy-két évre terjed.

A legtöbb szőlőbirtokos ezen káros hatású eljárás következményeit jól ismerve s azokkal leszámolva, idézte elő saját maga a tőkék általános pusztulását.

Erősen számottevő tényezők voltak különösen a tállyai szőlőknek a kapavágási sérülések is, melyeket a talajművelésre használt kapák célszerűen alakzata s részben a munkások gondatlansága idézett elő. A miniszteri biztos a Hegyalján használatban levő (görög delta alakú) kapák helyett, széles részkönn legömbölyített szárnyú talajművelő kapákat ajánl, melyek a tőke nyaksérüléseit ha teljesen ki nem zárják is, de igen tetemesen csökkentik.

A tőke kifagyás és a csapok, illetve rügyek elfagyása nemcsak 1904. év telén, hanem azóta is évről-évre ismétlődve találhatók szórvaosan csaknem minden szőlőben, jeléül annak, hogy a területek legnagyobb részén hiányosan, felületesen végzik a téli fedési munkálatot.

A téli fagybántalom kivül nagyobb pusztulást okozott a tavaszi fagy is. Általánosan elterjedt téves szokás ugyanis a Hegyalján, hogy tekintet nélkül az időjárás alkalmas vagy alkalmatlan voltára, március közepe táján kitakarják a tőkék. Az idén bekövetkezett márciusi erős fagyok azután nagyon sok rügyet s az őket viselő csaprészek közül is sokat elpusztítottak.

A fiatal oltványok pusztulása okainak vizsgálatánál az tapasztaltott, hogy az egyes pótlásul készített vagy új ültetvény létesítésére szánt oltványok tömeges kiültetése, illetve döntése előtt egyáltalán nem válogatják meg az oltványokat. Felhasználják a rosszul forradt, jégvert vagy egyébként sérült alanyu oltványokat ép úgy, mint a teljesen éretnelenekeket is.

A fiatal zöld oltványok pusztulásának okozója képen jégveréses alanyu, valamint pajor és firkáló bogár álea rágásai által tönkre tett fiatal zöldoltványok is találtattak.

A teljesen alaptalan aggodalom eloszlátására azt jelenti a miniszterszakközeg, hogy több száz kiasótt

oltványtőke gyökérzetét vizsgálta meg, de azon egyetlen esetben sem talált olyan mérvű Phylloxera bántalmat, mely az ellenálló képesség hanyatlására engedne következtetni. Csak feltevés vagy fölös aggodalom volt tehát egy újabb szőlővész hangzótása.

A vizsgálat eredményei azt állapítják meg, hogy a Tokajhegyalján észlelt általános visszaesést a helyes védekezés teljesen megszünteti. A már kipusztult s a még ez éven kipusztuló területek, különösen oltványtőkék bántalma azonban már nem orvosolható s legtöbb helyen a területek újraépítése válik szükségessé.

Az ujhelyi polgári fiúiskola.

aug. 1.

Kertész Ödön okl. polgári iskolai tanár a küszöbön álló új tanévvel megnyitja városunkban négy osztályu polgári fiúiskoláját.

Hogy ez az intézet mennyire hézagpótló lesz itten, azt előzőleg már kifejtettük. Igazi vívmánynak tekintjük ez iskolát a kulturális életben, mert éppen azokat az elemeket fogja értelmes, az életben boldogulni tudó emberekké nevelni, — a melyek eddig ha nem is nőttek fel tudatlan-ságban, de ez elemi iskola által nyújtott csekély képzettségen kívül bizony számbavehető műveltséggel nem rendelkeztek. Magyarságuk, közismereti téren való tudásuk annyira hiányos, hogy napról-napra mindjobban belátták, hogy ha már nekik nem sikerült, legalább gyermekeiknek adják meg a módot arra, hogy a haladó idő szellemével lépést tartsanak.

Az iskola tulajdonosa, Kertész Ödön e napokban adta ki prospektusát, melyben a szükséges tudnivalókról tájékoztatja a közönség ama részét, mely az intézetet gyermekei részére igénybevenni óhajtja.

A polgári iskola nem az egyetemnek, hanem az életnek nevel. Az ez iskolából kikerült 14-15 éves ifju megszerezte azt a műveltséget, a mellyel úgy az ipari mint a kereskedelmi pályán boldogulhat, de a társadalomban is megállhatja helyét. Vegyük mindezekhez azt, hogy a tovább képzésnek is egyengeti útját és több rendbeli szakiskolának előkészítő iskoláját képezi.

Az új intézmény szellemei vezetősége azon lesz, hogy tanítványait az előirt ismeretekben, különösen tekintettel jövőendő gyakorlati élethivatásukra, azaz a leendő kereskedőnek, iparosnak s földművesnek szükséges tudományokra, előkészítse. A cél elérésére az állami iskolákra előirt tantervhez fog ragaszkodni s az egyes szaktárgyakra képesített tanárok lesznek alkalmazva, sőt a helybeli középiskolák tantestületéből is szerződött 1-2 kiváló tanerőt.

Az iskola felekezetiére való tekintet nélkül vesz fel növendékeket, miután a hittan — a mennyire lehet — az iskolától függetlenül lesz, tehát minden növendék a saját lelkesétől, hittanítójától nyer a vallás-tanban oktatást.

A polgári iskola első osztályába felvehető, ki az elemi iskola 4-ik osztályát sikeresen bevégezte.

A 2. 3. és 4. osztályba csak azon növendékek vehetők fel, kik a megelőző osztályt valamely polgári iskolánál, vagy az annak megfelelő osztályt valamely gimnázium vagy reáliskolánál sikeresen bevégezték és erről bizonyítványt hoznak. Olyan ifju, ki kellő bizonyítvánnyal nem rendelkezik, felvételi vizsgálat sikeres letétele után léphet életkorának és ismereteinek megfelelő osztályba.

A felvételi vizsgálat dija minden tantárgy után 4 kor.

Az iskolai év szeptember hó 5-én veszi kezdetét, a beiratások f. évi augusztus 29-től szeptember 4-ig fognak eszközöltetni a polgári iskola helyiségében (Klastrom utca), a felvételi vizsgálatok pedig augusztus 30.

és 31-én lesznek. Előjegyzetelni lehet azonban már most is Alexander Vilmos iskolaszéki elnöknel.

Bármely osztályu tanuló a beiratás alkalmával utolsó isk. bizonyítványán kivül születési bizonyítvánnyal és újraoltási igazolvánnyal el látva tartozik jelentkezni.

A tandíj 100 korona, mely négy részletben előre fizetendő, esetleg havi részletekben is.

Kivételes esetben, szegényebb sorsu szülők jó előmenetelű gyermekeinel a tandíjat mérsékelni fogja az intézet vezetője.

Egy megjegyzésünk van az előtűnk bemutatott prospektusra. Nevezetesen az, hogy szombaton előadás nem tartatik. Az nincs megmondva, hogy vasárnap sem tartatik. Már pedig ha azt tervezi Kertész, hogy szombaton nem, de vasárnap tart előadást, akkor nagyon téved, mert kivitethetetlen dolgot akar.

A szombati szünet s vasárnapi előadás mellett az iskolának izr. jellege teljesen kilenne domborítva. Minthogy pedig ez nem felekezeti, de magán jellegű intézet, — amely mint ilyen a törvény világos kijelentése szerint felekezeti jellegű nem lehet, tehát ha csak az engedélyeségi jogot már az első napokban elveszteni nem akarja, — vasárnapokon nem tarthat előadást. Ilyen értelemben, a most elmondottak határozott kijelentésével tette meg a vármegyei közigazgatási bizottság is az iskola ügyében pártoló felterjesztését.

Reméljük, hogy ez irányban megnyugtató kijelentéseket fogunk hallani s ebben a reményben előre is rokonszenvünkről biztosítjuk az új intézet vezetőségét és kívánunk sikert nemes munkájukhoz.

HIREK.

Fordits Gencsi — duplán!

A vármegye egyetlen „szókimondó lapja” folyó évi július hó 21-én megjelent számában vésztjósól kesergéssel fordult a bodnármenterek sorsa felé s kesergése közben azt írta: hogy 4981. szám alatt a kereskedelmi miniszteriumban fekszik egy Deutsch Adolf nevű ujhelyi hordógyáros kérvénye, kinek a zempléni főispán „szubvenciót akar kijárni.” Majd így folytatja: „a főispán pártfogó felterjesztése már a miniszteriumban van.”

Mi, lapunk jul. 25-én megjelent számában kétségtelenül bebizonyítottuk, hogy a „Szókimondó újság” ismét ferdített. Legutóbbi számában hamarjában ismét kétszer is fordított a köpönyegben. Először a szám letagadásával, — amelyet most már 49816-nak ír; de ha lapjának jul. 21-iki közleményét megnézi, abban 4981-et fog találni. — A másik esavarítás pedig szintén csak ugy hamarjában az, hogy „két kérvény van” s ők nem az itt benyújtottról, de a kereskedelmi miniszteriumnál elintézés alatt álló irták, hogy a „főispán pártfogó véleményével is fel van már szerelve”. Meggyőződünk de meggyőződhet bárki is a főispáni iktatóban, hogy az a bizonyos „másik” kérvény a főispáni hivatalban egyáltalán meg sem fordult, annak létezéséről a főispáni hivatalban egyáltalán nem is tudnak.

Szókimondók e baklövésével tehát végeztünk. Még arra a hangnemre van némi megjegyzésünk, melyet ugrándozásaikban használnak.

Csak nem régiben jelentette ki magáról, hogy szótárban csupa szalonképes kifejezések vannak raktáron; most pedig igen alacsony stílusban reng a Balassa nyelvtanából magyarul tanult hivatásos gárda. Ön-hittségtől büzdös és komoly lap színvonalát meg sem közelítő stílyakorlataival nem foglalkozunk, csak a pióca kifejezést illetően van néhány szavunk.

mely infectios betegsége, hanem a földalatti szervek bántalmazottságából eredő életrendi zavar idézte elő a lombzot beteges, satnya fejlődését.

A tömegesen fellépő egyforma jelenségek valamely általános pusztító azonos bántalomra engednek következtetni s a birtokosság tényleg csaknem kizárólag a mult évi nagy szárazságnak tudja be a szőlők ez idei tömeges pusztulását.

Teljesen figyelmen kívül hagyják azt a jelenséget, hogy a napsütés és a meleg egyformán ért minden területet, minden tőkét s hogy a jól kezelt, gondosan megművelt területeken vagy bizonyos kisebb, egészséges tőke csoportokban a mult évi szárazság dacára igen szép, szinte buja növési a tőkék fejlődése.

Hogy az egész Hegyalján jelzett általános visszaesés okairól és kiterjedéséről helyes fogalmat alkothasson, háromszáznál több szőlőt járt be a miniszteri kiküldött; ezek közül mindazokat, hol a talajban, művelésben vagy telepitésben valamely különbség révén esetleg más bántalmazó jelenlétét lehetett feltételezni, alapos vizsgálat alá vette.

Tálya község határában mintegy 15-20%-a pusztult el a szőlőknek.

A mádi szőlők visszaesése nem olyan tömeges és általános jellegű mint a tályai szőlők. A visszaesés, illetve pusztulás egyes különálló tőkén, vagy inkább kisebb tőke csoportokon jelenik meg s mintegy 10-15%-át teheti ki az egész területnek.

A toronyai szőlők közül az oltvány területeken nagyon elszórtan alig 3-5%-ot tesz ki a pusztulás, míg a szénkéneggel gyéritésre berendezett nyirok talaja 60-70%-a pusztult.

A Sátoraljauhely határában levő oltvány szőlők pusztulása ismét egészen általános jellegű s a megvizsgált területeken mintegy 50-60%-a pusztult ki a tőkének.

Tokaj község határában levő, szénkéneggel fentartott szőlők között egy-két rendezen kezelt szőlő kivételével általános visszaesés észleltetett, mely az egész területnek mintegy 60-70 százalékára terjed.

A Tarcal község határában levő gyéritésre berendezett szőlőkben szintén nagyfokú visszaesés van, mely azonban nem olyan mérvű mint a Tokaj határában levő; átlag az egész területnek 20-30 százalékára terjed. Bár a visszaesés külső képe a különböző területeken azonos, elő-

termő hegy tövét akarnák hullámesőkjaikkal érinteni, mielőtt egyesülten a nagy rónára bocsátkoznának.

Ily kirándulásokon a geológusnak is akad foglalkozása. — Földcsuszamlások, vízmosások vagy bányanyilások alkalmával gyakran öslényekre, mint állat és növényi kövületekre talál.

Nem kevésbé érdekes megtekinteni való a Beck-féle trachitbánya a bényei határában. Meglepők azok a hatalmas, 30-40 méter magasságu trachitrétegek, melyek mint óriási várfalak körülöttünk meredeznek. — Nagy mennyiségben szállítják innen a hidak és más maradványok építéséhez az 50-60 métermagasságú kockákat, sirköveket és különféle épületdíszeket, melyeket az itteni műhelyekben faragnak és esztergályoznak. E műhelyekben készült az Erdőbényén 1902-ik évben leleplezett Kosuth mellszobor is.

Sok mindent lehetne még e szép kis fürdőről írni, de aki az elmondottak valódiságáról meg akar győződni, annak ajánlom, hogy egy ideig — mint én — lakjék benne. Mert igazán kár egy zemplényi tanár vagy tanítónak — ha üdülni akar — más idegen fürdőket felkeresni, mikor egészségesebb, otthoniasabb és olcsóbb helyet úgy sem talál mint Erdőbénye.

idéző okai mint ahogy az a vizsgálati adatokból kitűnik, a mivelési mód és telepítési eljárások szerint változik. Az oltványokkal telepített Tálya, Mád és sátoraljauhelyi határában az idősebb 8-10 éves oltványtőkék és a fiatal 2-3 éves újabb telepítések vagy pótlás zöldoltványok pusztulását más-más bántalmak idézték elő, ugyszintén a szénkénegre berendezett Tokaj, Toronya és Tarcal határában fekvő szőlőterületek pusztulásának sem egészen azonosak az okai.

Az idősebb oltványtőkék tömeges pusztulása még az 1903-1904. téli fagybántalomra vezethető vissza.

A téli fagytól bántalmazott 1904-1905. évben satnyuló tőkék pótlása, illetve lábra állítása helyett a termelők legnagyobb része a gyengén hajtó fagyott oltványtőkék egy-szerűen ledöntötte s az így európai tőkére alakított területeket, a kötött nyirok talajban a mult évi száraz nyáron elszaporodott filoxera bántalom azután teljesen kipusztította.

Az idősebb oltványtőkékben észlelhető tömeges pusztulás tehát már nem oltványpusztulás, hanem ezeknek a nemesre homlitott európai tőkéknek a kipusztulása folytán állott be.

Ez a nemesre homlitás az egész Tokaj-Hegyalján általánosan el van terjedve. Alig akad egy-két oltványtőkét, ahol a pusztuló oltványokat oltványval pótolnák, inkább a kényelmesebb s rövid idő alatt termést adó eljáráshoz, a nemesre homlitáshoz fordulnak. Szem elől tévesztik azt, hogy így egy, esetleg két évi kis termés hozamnak feláldozzák az oly nagy fáradsággal, gondallal telepített egész szőlőterületet. Mert az ilyen nemesre döntött oltványtőkék nem oltványtőkék többé, hanem európai tőke, melynek élettartama a filoxera pusztítása folytán legfeljebb egy-két évre terjed.

A legtöbb szőlőbirtokos ezen káros hatású eljárás következményeit jól ismerve s azokkal leszámolva, idézte elő saját maga a tőkék általános pusztulását.

Erősen számottevő tényezők voltak különösen a tályai szőlőknek a kapavágási sérülések is, melyeket a talajművelésre használt kapák célszerűtlen alakzata s részben a munkások gondatlansága idézett elő. A miniszteri biztos a Hegyalján használatban levő (görög delta alakú) kapák helyett, széles részükön legömbölyített szárnyu talajművelő kapákat ajánl, melyek a tőke nyaksérüléseit ha teljesen ki nem zárják is, de igen tetemesen csökkentik.

A tőke kifagyás és a csapok, illetve rügyek elfagyása nemcsak 1904. év telén, hanem azóta is évről-évre ismétlődve található szórványosan csaknem minden szőlőben, jelölül annak, hogy a területek legnagyobb részén hiányosan, felületesen végzik a téli fedési munkálatot.

A téli fagybántalomon kívül nagyobb pusztulást okozott a tavaszi fagy is. Általánosan elterjedt téves szokás ugyanis a Hegyalján, hogy tekintet nélkül az időjárás alkalmas vagy alkalmatlan voltára, március közepe táján kitakarják a tőkét. Az idén bekövetkezett márciusi erős fagyok azután nagyon sok rügyet s az őket viselő csaprészek közül is sokat elpusztítottak.

A fiatal oltványok pusztulása okainak vizsgálatánál az tapasztaltatott, hogy az egyes pótlásul készített vagy új ültetvény létesítésére szánt oltványok tömeges kiültetése, illetve döntése előtt egyáltalán nem válogatják meg az oltványokat. Felhasználják a rosszul forradt, jégvert vagy egyébként sérült alanyu oltványokat ép úgy, mint a teljesen éretleneket is.

A fiatal zöld oltványok pusztulásának okozója képen jégveréses alanyu, valamint pajor és firkáló bogár álea rágásai által tönkre tett fiatal zöldoltványok is találtak.

Általánosan alaptalan aggodalom eloszlására azt jelenti a miniszterszakközeg, hogy több száz kiasott

oltványtőke gyökérzetét vizsgálta meg, de azon egyetlen esetben sem talált olyan mérvű Phylloxera bántalmat, mely az ellenálló képesség hanyatlására engedne következtetni. Csak feltevés vagy fölös aggodalom volt tehát egy újabb szőlővész hangoztatása.

A vizsgálat eredményei azt állapítják meg, hogy a Tokajhegyalján észlelt általános visszaesést a helyes védekezés teljesen megszünteti. A már kipusztult s a még ez éven kipusztuló területek, különösen oltványtőkék bántalma azonban már nem orvosolható s legtöbb helyen a területek újraépítése válik szükségessé.

Az ujhelyi polgári fiúiskola.

-- aug. 1.

Kertész Ödön okl. polgári iskolai tanár a küszöbön álló új tanévvel megnyitja városunkban négy osztályu polgári fiúiskoláját.

Hogy ez az intézet mennyire hézagpótló lesz itten, azt előzőleg már kifejtettük. Igazi vívmánynak tekintjük ez iskolát a kulturális életben, mert éppen azokat az elemeket fogja értelmes, az életben boldogulni tudó emberekké nevelni, — a melyek eddig ha nem is nőttek fel tudatlanságban, de az elemi iskola által nyújtott csekély képzettségen kívül bizony számbavehető műveltséggel nem rendelkeztek. Magyarságuk, közismereti téren való tudásuk annyira hiányos, hogy napról-napra mindjobban belátták, hogy ha már nekik nem sikerült, legalább gyermekeiknek adják meg a módot arra, hogy a haladó idő szellemével lépést tart-hassanak.

Az iskola tulajdonosa, Kertész Ödön e napokban adta ki prospektusát, melyben a szükséges tudnivalókról tájékoztatja a közönség ama részét, mely az intézetet gyermekei részére igénybevenni óhajta.

A polgári iskola nem az egyetemnek, hanem az életnek nevel. Az ez iskolából kikerült 14-15 éves ifju megszerezte azt a műveltséget, a mellyel úgy az ipari mint a kereskedelmi pályán boldogulhat, de a társadalomban is megállhatja helyét. Vegyük mindezekhez azt, hogy a tovább képzésnek is egyengeti utját és több rendbeli szakiskolának előkészítő iskoláját képezi.

Az új intézmény szellemei vezetősege azon lesz, hogy tanítványait az előirt ismeretekben, különösen tekintettel jövőendő gyakorlati élethivatásukra, azaz a leendő kereskedőnek, iparosnak s földmivesnek szükséges tudományokra, előkészítse. A cél elérésére az állami iskolákra előirt tantervhez fog ragaszkodni s az egyes szaktárgyakra képesített tanárok lesznek alkalmazva, sőt a helybeli középiskolák tantestületéből is szerződött 1-2 kiváló tanerőt.

Az iskola felekezetiiségre való tekintet nélkül vesz fel növendékeket, miután a hittan — a mennyire lehet — az iskolától függetlenítve lesz, tehát minden növendék a saját lelkesétől, hittanítójától nyer a vallás-tanban oktatást.

A polgári iskola első osztályába felvehető, ki az elemi iskola 4-ik osztályát sikeresen bevégezte.

A 2. 3. és 4. osztályba csak azon növendékek vehetők fel, kik a megelőző osztályt valamely polgári iskolánál, vagy az annak megfelelő osztályt valamely gimnázium vagy reáliskolánál sikeresen bevégezték és erről bizonyítványt hoznak. Olyan ifju, ki kellő bizonyítvánnyal nem rendelkezik, felvételi vizsgálat sikeres letétele után léphet életkorának és ismereteinek megfelelő osztályba.

A felvételi vizsgálat dija minden tantárgy után 4 kor.

Az iskolai év szeptember hó 5-én veszi kezdetét, a beiratások f. évi augusztus 29-től szeptember 4-ig fognak eszközöltetni a polgári iskola helyiségében (Klastrom utca), a felvételi vizsgálatok pedig augusztus 30.

és 31-én lesznek. Előjegyeztetni lehet azonban már most is Alexander Vilmos iskolaszéki elnöknel.

Bármely osztályu tanuló a beiratás alkalmával utolsó isk. bizonyítványán kívül születési bizonyítvánnyal és ujraltási igazolvánnyal el-látva tartozik jelentkezni.

A tandíj 100 korona, mely négy részletben előre fizetendő, esetleg havi részletekben is.

Kivételes esetben, szegényebb sorsu szülők jó előmenetelű gyermekeinel a tandíjat mérsékelni fogja az intézet vezetője.

Egy megjegyzésünk van az előtünk bemutatott prospektusra. Nevezetesen az, hogy szombaton előadás nem tartatik. Az nincs megmondva, hogy vasárnap sem tartatik. Már pedig ha azt tervezi Kertész, hogy szombaton nem, de vasárnap tart előadást, akkor nagyon téved, mert kivitethetlen dolgot akar.

A szombati szünet s vasárnapi előadás mellett az iskolának izr. jellege teljesen kilenne domborítva. Minthogy pedig ez nem felekezeti, de magán jellegű intézet, — amely mint ilyen a törvény világos kijelentése szerint felekezeti jellegű nem-lehet, tehát ha csak az engedélyeségi jogot már az első napokban elveszteni nem akarja, — vasárnapokon nem tarthat előadást. Ilyen értelemben, a most elmondottak határozott kijelentésével tette meg a vármegyei közigazgatási bizottság is az iskola ügyében pártoló felterjesztését.

Reméljük, hogy ez irányban megnyugtató kijelentéseket fogunk hallani s ebben a reményben előre is rokonszenvünkről biztosítjuk az új intézet vezetőségét és kívánunk sikert nemes munkájukhoz.

HIREK.

Fordits Gencsi — duplán!

A vármegye egyetlen „szókimondó lapja” folyó évi július hó 21-én megjelent számában vészújósó kesergéssel fordult a bodnármenterek sorsa felé s kesergése közben azt írta: hogy 4981. szám alatt a kereskedelmi miniszteriumban fekszik egy Deutsch Adolf nevű ujhelyi hordógyáros kérvénye, kinek a zemplényi főispán „szubvenciót akar kijárni.” Majd így folytatja: „a főispán pártfogó felterjesztése már a miniszteriumban van.”

Mi, lapunk jul. 25-én megjelent számában kétségtelenül bebizonyítottuk, hogy a „Szókimondó ujság” ismét ferdített. Legutóbbi számában hamarjában ismét kétszer is fordított a köpönyegen. Először a szám letagadásával, — amelyet most már 49816-nak ír; de ha lapjának jul. 21-iki közleményét megnézi, abban 4981-et fog találni. — A másik csavarítás pedig szintén csak úgy hamarjában az, hogy „két kérvény van” s ők nem az itt benyújtottról, de a kereskedelmi miniszteriumnál elintézés alatt állóról írták, hogy a „főispán pártfogó véleményével is fel van már szerelve”. Meggyőződünk de meggyőződhet bárki is a főispáni iktatóban, hogy az a bizonyos „másik” kérvény a főispáni hivatalban egyáltalán meg sem fordult, annak létezéséről a főispáni hivatalban egyáltalán nem is tudnak.

Szókimondóék e baklövésével tehát végeztünk. Még arra a hangnemen van némi megjegyzésünk, melyet ugrándozásaikban használnak.

Csak nem régiben jelentette ki magáról, hogy szótárában csupa szalonképes kifejezések vannak raktáron; most pedig igen alacsony stílusban zeng a Balassa nyelvtanából magyarul tanult hivatásos gárda. Ön-hittségtől bűzös és komoly lap színvonalát meg sem közelítő stílyakorlataival nem foglalozunk, csak a pióca kifejezést illetően van néhány szavunk.

Szerintük a Zemplén pióca, mely Genesiekben „táplálkozik“ akiket a „közönség szeretete“ vesz körül és amely szeretet „fokozott arányban növekszik.“

Ezt nagyban és fokozott arányban vesszük észre mi is. Még pedig abból, hogy dr. Buza Barna, dr. Székely Albert, dr. Ambrózy Ágoston és még többen, mind Genesiek iránti forró szerelemből hagyták oda a Fm. Hirlapot, amely multkor megirt végválasza után már meglegelehetett volna a ferdtéseket. Zoltánok lármája most az egész lapjuk csak, amely lármá olyan testből hangzik, melyben saját szavai szerint ugyan elég vér van, hogy a Zemplén mint pióca rajta táplálkozzék, — de mi szerintünk a pióca csak tiszta és egészséges testhez tapad; — az a test azonban, melyet Róth, Beregszászy, Adriányi és Fejér Barna csak legutóbb is olyan alaposan elláttak, — nem egyéb már hullánál, melyen csak férgek rágódhatnak.

Dacára Genesiek minden köpenyforogtatásának, ezután is figyelemmel kísérjük kisded játékaikat s ha ferdtetni fognak: azt a jövőben sem hagyjuk szó nélkül.

— **Áthelyezés.** A tokaji állami polgári fiúiskolánál ujonnan rendszerezett ötödik tanítói állásra a közoktatásügyi m. kir. miniszter Bartos Ignác kézdívisárhelyi áll. polg. iskolai tanítót helyezte át.

— **Sebeők Sári hangversenye.** Sebeők Sári, a bécsi operaház tünevényes hangs énekesnője, aki már oly sok dicsőséget bozott művészi pályáján szülőföldjének Sátoraljauhelynek is, augusztus hó 11-én Bártfafürdő igazgatóságának meghívására Bártfafürdőn nagy hangversenyt rendez. A nagyszabású hangverseny műsorát legközelebb hozzuk.

— **Cabaret-estély.** Ma és holnap este a budapesti Népszínház tagjai a Kovacsicsné-féle színházkeretben cabaret-estélyt tartanak, melynek szolid és családi műsora lesz, komoly művészi számokból összeállítva. Az előadás este fél 9 órakor kezdődik személyenként 2 korona belépti díj mellett.

— **Nyilvános nyugtázás.** A „Sátoraljauhelyi Katholikus Olvasókör“ július hó 22-én megtartott nyári táncmulatság összes bevételé volt 428 kor. 52 fillér. Ez alkalommal jegyeiket megváltották: Chudóvszky Mór 10 kor. Csernyiczky István 5 kor. Vitéz Béláné 3 kor. és Román Jánosné 2 kor. Felülfizettek: Weisz Samu, Marcinkó József, Orosz Mihály, és Kovács Zoltán 3—3 kor. — Kopaček Ignác, Majoros Gyula, Hornyák Vincéné, Kovalcsik János, Schweitzer János, Szabó Mihály, Kerekes Pál, Gáthy Géza, Ludascher Tiivadar és Demjén István 2—2 kor. — Laszác János, Rimár József, Butela György, Fedák András, Bartizek László, Vilkovszky Kálmán, Kárpáti László, Juhász Gyula, Vilkovszky Armand, Kucséra János, Terescsák János, Jablonszky József, Szedlacek Szilárd, Fényes Vince, Dudics György, Timár Sándor, Engelberth György, Zsihovics Bertalan, Turay János, Krucik Imre, Bényey István és Balázs István 1—1 kor.

— **Halálozás.** Özv. nagyiványi Fekete Józsefné f. évi július 30-án, 69 éves korában elhunyt. Halálát kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja. Az elhalt urnó temetése jul. 31-én d. u. ment végbe nagy részvét mellett.

— **Az augusztus havi vásárt megtartják.** Folyó hó 7-én Sátoraljauhelyben a szokásos állatfelhajtásos vásárt megtartják, mivel a száj- és körmőfájás miatt elrendelt zárlatot még e napokban feloldják.

— **Táncmulatság.** Az erdőbényei fürdő igazgatósága 1906. évi augusztus hó 4-én a fürdőtelep tánctermében Anna-bált tart, melynek jövedelmét jótékony célra fordítja. Belépti

díj: Személyenként 2 korona. Családjegy 5 korona.

— **Öngyilkosság.** Erdőhorvátiban Ladomérszky János nevű molnár, a báró Waldbooth egyik vízi malmának bérlője, — a feletti bánatában, hogy a mostoha viszonyok még a bérlét fizetéséhez szükséges pénzt sem hozták be, nemhogy a megélhetésre jutott volna valami, — tegnap agyonlőtte magát. A szegény embert özvegyén kívül 8 árvája gyászolja.

— **A bosszu.** Még a folyó év telen történt, hogy Rác Gyula mádi cipészsegéd Bartha János tállyai lakos, földmives öreg atyját egy magas garádicsról lelökte. Az öreg akkor súlyosabb természetű sérülést szenvedett, de a cipészsegédet ezért nem jelentette fel. Barta János, az öreg fia azonban bosszút esküdt ellene. Julius 29-én találkozott a cipészsegéddel Mád egyik utcáján, ahol rövid szóváltás után összeverekedtek, miközben Rác Gyula késével úgy összekaszabolta Barta János arcát, hogy súlyos sérüléssel a helybeli kórházba kellett szállítani.

— **Mulatság a tulipánkertben.** A sátoraljauhelyi gyártelepi dal-, zene- és önképzőkör folyó évi augusztus hó 5-én délután a tulipánkertben a gyári ronkar közreműködése mellett táncmulatságot tart.

— **Tulipán-mulatság Tokajban.** A tokaji polgári kör részben az országos tulipán-szövetség javára 1906. évi augusztus hó 5-én délután 5 órától a kör udvarán tulipán mulatságot tart. Belépő-díj: személyenként 2 kor. családonként 3 kor. A mulatság idején a tulipánposta fog működni. Tulipán halászlét elismert szakácsok főzni.

— **„Bodrogközi Tisza-szabályozó társulat“** alapszabályainak részben való módosítása s más felmerült ügyek elintézésé végett f. é. augusztus hónap 23-án Királyhelmecezen rendkívüli közgyűlést tart, melyet megelőzőleg választmányi ülés is lesz.

— **Felsőmagyarországi vándortárlatok.** Lapunk egyik előző számában megjelent közleményre vonatkozólag az alábbi sorokat vettük: „B. lapjának f. hó 27-iki számában „Műtárlat Egerben“ című közleményt azzal van szerencsém kiegészíteni, hogy ugyanezen tárlat Miskolcon október 7-én, Kassán október 25-én, Eperjesen november 15-én, S.-A.-Ujhelyen november 29-én és Gyöngyösön december 16-án nyílik meg és ugyanitt dec. 26-án bezárul. Az öt vármegyére terjedő nagyszabású kulturmozgalom sikere érdekében az országos képzőművészeti társulat öt megyei helyi bizottságot alakított. A közölt névsor a hevesmegyei bizottságot tartalmazza. A többi bizottságok is megalkattatván, a megválasztásról szóló értesítések a megválasztottaknak Andrássy Gyula grófnak, a társulat elnökének aláírásával Budapestről e napokban expediatni fognak.

— **Véres lakodalom.** Julius hó 28-án éjjel 1 óra tájban Nagy Mihály és Barsik György kislei lakosok egy lakodalmi menethez szükséges cigányzenekarért mentek a közeli Szürnyegre. Midőn a jökevdű legények a falu határához értek, Barsik György kihuzta zsebéből forgópisztolyát és annak alkatrészt nézegette. E közben a forgópisztoly elsült és a golyó Nagy Mihály 18 éves legénynek a jobb lábába furódott. A súlyosan sérült fiatal embert ápolás végett a helybeli „Erzsébet“ kórházba szállították.

— **Polgári fiúiskola Sátoraljauhelyben.** Szeptember 1-én egy, az orth. izr. hitközség által támogatott 4 osztályú nyilvános polgári fiúiskola nyílik meg. Érdeklődőknek szívesen nyújt fölvilágosítást Alexander Vilmos izr. hitk. iskolasz. elnök.

— **Ki akar határrendőr lenni?** A határrendőrség legközelebb legényeségi állományával lesz kiegészítve. E célra egyelőre 50 rendőr lesz

alkalmazásba helyezve. A rendőrlégénység teendőit fogják képezni az elővezetések, felmerülő letartóztatások, toloncátvétel és továbbítás. — Minderről a legénység beosztása alkalmával a szolgálatot szabályozó miniszteri rendelet fog megjelenni. Ez az ujtás, illetve kiegészítés mindenesetre szükséges, mivel eddig végrehajtó közegek nélkül a határrendőrség csonka, hiányos intézmény volt.

— **Takarítás.** Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter a belügyminiszterrel történt megállapodás alapján hatályon kívül helyezte elődjének a mult év november 4-én kibocsátott rendeletét, hogy a katonaköteleseket plakáton és hirdetés útján is lehet a szolgabirodságoknál vagy a városokban a katonai ügyosztálynál való jelentkezésre fölhívni.

— **A rendőrkapitányság havi jelentése.** A helybeli rendőrség július havi jelentéséből vesszük a következő adatokat: Lopás büntette 8; egyéb bűneset és vétség 15 esetben fordult elő, illetőleg ennyiszor fogatosított nyomozás. A bűnesetek közül mint vakmerő büntett megemlített, hogy jul. hó 18-án éjjel ismeretlen tettesek feltörték Deutsch Simon berezki-utcai koresmáját, a honnan csekélyebb értékű szivart, italt és néhány koronát vittek el, azonban Deutsch cselédjét, aki őket meglepte, karján revolver lövéssel megsebesíték. Ugyanezek a tettesek azon éjjel megkísérelték Brach Henrik Gyártelep-utcai koresmájába is a betörést azonban a szomszédok által észrevétetvén, elmenekültek. A betörőkre a szomszédok löttek, amit ezek revolverlövésekkel viszonztak. Sebesülés nem történt. A nyomozás a tettesek kiderítése iránt folyamatban van s az eddig elért eredmény szerint a tettesek kőboregényok, a kiknek a csendőrség nyomán van. Ezenkívül ugyancsak ismeretlen tettesek a hecskei róm. kath. temetőben jul. hó 14-én két sírboltot az ajtaját törték fel, azonban az ajtók megromlásán kívül egyéb nem történt. A lefolyt hónapban több baleset is történt. Evezetesen: a Szöllösi Tiivadar pezsgőgyárában jul. hó 4-én pincedőzésekénél a föld el temette Majz. József napszámot, aki sérülésebe bele halt. Julius hó 6-án a vasuti fűtőház közelében a vonat elgázolta Bleier Bert 9 éves fiut, 19-én pedig a pályaudvaron az elégtelen világitás miatt Kállai József munkás került két kocsii ütközője közzé, minek következtében súlyos sérülést szenvedett. A Rákóczi-utcai Zsihovics-féle építkezésnél egy rozszant kamara reá szakadt Lövinger Mór 6 éves fiura, aki szintén életveszélyes sérüléseket szenvedett. A kellő eljárás minden esetben foganatosított. — Tűz jelentéktelen, egy esetben, fordult elő. Amerikába kivándorolt 18 egyén, visszatért 1 egyén. — A mult hóban engedély nélküli titkos kivándorlási közvetítésért Groszman Bernát itteni lakos 2 hónapi elzárásra és 300 koronára, Braun Mór itteni lakos pedig 2 hónapi elzárásra és 600 korona pénzbüntetésre ítéltetett. Az egyesületek működése ellen kifogás fel nem merült. Közlekedési akadályok elő nem fordultak.

— **„Be kell rukolni.“** Ez idén nem a régi szokás szerint október 1-én, hanem augusztus hó 1-én fújják meg azt a bizonyos trombitát, a melynek hangjaira be kell rukkolni a katonai szolgálatra bevált hadfiaknak. A behívók kézbesítése most folyik javában. Csaknem halomszámra érkeznek a rendőrkapitánysághoz az ujoncok és póttartalékosok részére a behívók, melyek nagyjából augusztus 1-ére, 5-ére és 26-ára hívják be szolgálatra a tartalékosokat. A legutóbbi sorozás alkalmával Sátoraljauhelyben besorozottak is bevonultak már különböző csapattestekhez.

— **Egy közigazgatási tanfolyamot végzett fiatal ember körjegyző-**

nél állást keres. Cim a kiadóhivatásban.

— **Dunky fivérek** cs. és kir. udv. fényképészek műterme Sátoraljauhely főter 9.

IRODALOM.

Idők jele.

Egy nagy lánnyal beszélgettem; Megmondtam neki, hogy szeretem; Fűlig elpirult a szegényke És a szemét is lesütötte.

Egy kis lánnyal is beszélgettem; Neki is mondtam, hogy szeretem; És, mert „neki százzszor mondták ilyet“ Bátran a szemembe nevetett!

Króó József.

TANÜGY.

— **Államsegélyek.** A vallás- és közokt. m. kir. miniszter a szécskereszturi és a szilvásujfalui rkath. népiskolai tanitók korpótlékainak felezésére évi 100—100 kor. államsegélyt utalványozott.

— **Az állami iskolai hitoktatók utiköltsége.** Egy felmerült esetről folyólag a közoktatásügyi miniszter kimondotta, hogy állami iskolához hitoktatás céljából más községekből átutazó lelkészek vagy más hitoktatónak „fuvardiját elvből nem engedélyez.“ Ez a fuvardij kérdés igen sok esetben képezte már vita tárgyát. A hitoktatók jogos követelésüknek tartva szorgalmazták azt, — a miniszterium azonban következetesen megtagadta. Most, a miniszter elvileg jelentőségű határozatával a kérdés elvan döntve, jövőben tehát a hitoktatók ily irányú kérvénye teljesen céltalan. — A méltánosság azonban megköveteli, hogy kártalanításukról más uton gondoskodjanak vagy az iskolai gondnokságok, vagy tisztelődijaik felemelése által a közoktatásügyi kormány.

— **Nyugdíjazások.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Tulcsik Antal* girincsi rk; *Horváthy Antal* monoki rk; és *Knopfler Sándor* sátoraljauhelyi izr. tanítókat — f. évi szeptember 1-től kezdődőleg — nyugdíjazta s mindhármuknak a népnevelésügyi terén évtizedeken át kifejtett buzgó szolgálataikért elismerését fejezte ki.

KÖZGAZDASÁG.

* **Szilágyi Diskant,** miskolci gépgyáros cég kitűnő borsajtóira, valamint legújabb „Villám“ centrifugális bogyzó és zuzógépére felhívjuk olvasóink figyelmét. Kiemelendők különösen a cég által feltalált és készített „Kossuth“, „Kincsem“ és „Hegyalja“ borsajtók nem különben a nagy üzemű préseléshez készített Rákóczy „kettős kosaru“ sajtók, a melyeknél a régi világ fából készített prése genialisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtó felső része acél, alsó része faszervezet. Ennélfogva a must sehol sem érintkezik vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét,amatját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1901. évi temesvári, 1902. évi egri és a pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállításon a cég borsajtói első díjjal, aranyéremmel lettek kitüntetve. A cég izléses árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Sz. I. Megkaptuk. Köszönjük. A tárcát is várjuk.
K. Gy. Helyben. A többit is átnézzük.
H. Sz. Helyben. Jövőheti számunkban hozhatjuk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Éhler Gyula.

H I R D E T É S E K.

Kiadó

a Kazinczy-utca 657. sz. a. az igazságügyi palotával szemben 3 szoba, üvegveranda, konyha, pincze-kamara, fatartó, padlás és mellékhelyiségből álló lakás, továbbá két modern üzlethelyiség, melyek egyike bodegának, másika dohánytőzsde és bélyegárudának kiválóan alkalmas.

Egy különbejáratu, csinosan butorozott szoba két ur részére is alkalmas

Bővebb felvilágosítást ad az udvarban lakó háztulajdonos.

Eladó birtok.

Sátoraljaujhelyben, a Kazinczy-utczában lévő 527. öi. számú ház, belhely tágas kerttel és 15 hold szántóföld, rét és 2 parlag-szőlőből álló ingatlanág együtt, esetleg a külíngatlan külön is szabadkézből eladó.

Bővebben értekezhetni

Id. Kaulich Mihálynál.

Bor eladás.

Kiváló minőségű, kétszer lefejtett sóstói 1905-ik évi saját termésű **Rizling bor** kapható literenkint hordóstól együtt számítva és a legközelebbi vasuti állomásra kiszállítva 24 krajczáros 140-150 literes hordókban Malonyay Ferencnél Alsógyertyánon.

Posta helyben.

562/906. szám.

Meghívó.

A „Bodrogközi Tiszaszabályozó Társulat“ t. tagjait *f. évi augusztus hó 23. napján d. e. 10 órára Királyhelmeczre* a társulat székházának üléstermébe

rendkívüli közgyűlésre

hivom össze.

Tárgysorozat.

1. Elnöki megnyitó.
  2. A bodrogi védtöltés és a karádi főcsatorna balparti deponiája egy részének a bodrogközi gazdasági vasut céljára való átengedése tárgyában benyújtott választmányi javaslat tárgyalása.
  3. Társulati szivattyúművek motorikus erejének a bodrogközi gazdaságot, ipart és kereskedelmet pártoló szövetség céljára való felhasználása tekintetében előleges határozat.
  4. Társulati alapszabályok részleges módosítása földművelésügyi m. kir. Minister ur ónagyméltóságának 111249/905. számú intézkedéséből folyólag.
  5. Esetleges indítványok.
- Perbenyik, 1906. évi július hó 30.

Hazafias üdvözléssel

Gróf Mailáth József,
társulati elnök.

Sátoralja-Ujhely nyomtatott a „Zemplén“ könyvnyomtató intézetében.

BORSAJTÓK

Legjobb rendszerű könyökszerkezetű „Kossuth“, „Kincsem“, „Hegyalja“, „Mabille“ és „Aczélorsós“ a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói.

Legújabb rendszerű

Rákóczi kettős kosaru sajtók
nagyüzemű préseléshez.

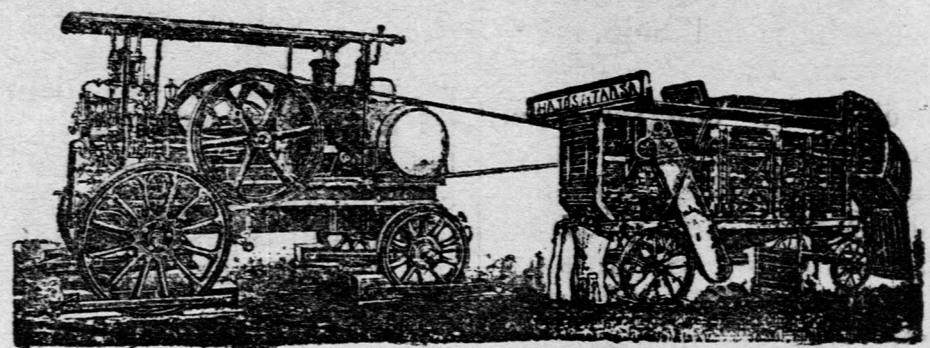
FŐELŐNYE:

A must sehol sem érintkezik vasrészekkel!
Egyszerű kezelés! Óriási erő kifejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivehető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szőlőzúzó és bogozók.

„Villám“ legújabb centrifugális bogozó és zuzogépek.

SZILÁGYI ÉZ DISKANT GÉPGYÁRA.
MISKOLCZON.

Benzin-motoros cséplőkészletek.

BENZIN- és SZIVÓGÁZ-

MOTORK.

Luxus és teherszállító automobilonok.

Kitűnő gyártmányok!

HAJÓS ÉS TÁRSA

okl. mérnökök,

motor- és motorjármű vállalata.

BUDAPEST, V., Sziget-utca 9.

Árjegyzék és költségvetés ingyen. Telefon 66-69.

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha a hírneves és csakis eredeti „Bächer“-féle

acélekéket és tégelyacél-eketestet

vásárolja.

A Bächer-féle ekék és eketestek kigazdák számára is készülnek és úgy könnyű suly, biztos járás, mint tartósság tekintetében minden más gyártmányt felülmúlnak és munkateljesítés tekintetében kiválnak.

Az ekéfej törhetetlen acélből készül, melyekért szavatosságot vállalok.

Árjegyzéket és árajánlatot készséggel ingyen küldök.

BÄCHER RUDOLF kizár. ekegyár-raktára.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, Nagymező-utca 68.

A MELICHÁR-féle os. és kir. szabadalmazott

„UNICUM DRILL“

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályzathatás, mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el. Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 13 évben 26.000-nál több ily gép adatott el. — Ábrás leírással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

MELICHÁR FERENC os. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND BUDAPEST

VI. kerület, Nagymező-utca 68. szám.